

Romantika ospalého zákoutí

Černošice vznikly původně jako letovisko (lenošisko) buržoazní třídy – skupiny úspěšných podnikatelů, ale také pražské bohémy, která zde za poměrně krátký čas postavila svá letní sídla. Podržet tuto kouzelnou romantickou atmosféru, vetkat ji do ducha nového veřejného prostoru, by znamenalo podržet kontinuitu genia loci tohoto místa.

Stará návěs (velmi příhodný název) je důležité místo přibližně uprostřed Komenského ulice, kterou každé ráno v pracovní den proudí školáci do školy na horním konci ulice.

V místě křižovatky Jansové, šplhající na Horku, a Komenského ulice byla kdysi návěs. Významnost tohoto prostoru dokresluje barokový kostelík Nanebevzetí Panny Marie a rybníček přes ulici.

Dnes je tento prostor zanedbaný a napadený přestavbou okolních objektů, expandujících do tohoto prostoru. Veřejný prostor je neviditelný, a proto lehce přehlížený. O to více je jeho absence pro město alarmující.

Jediná veřejná budova na “náměstí” - kostel - nestačí zabývat tento zpustlý prostor. Proto je nutná celková přestavba prostoru Staré návsi.

DESATERO ZVELEBENÍ prostoru STARÉ NÁVSI:

1. sjednotit plochy jednou texturou - jednou dlažbou
2. nechat vynít plasticitu terénu řešeného území
3. dostat kostel do centra dění, více do náměstí
4. jasně definovat hranice náměstí – staré vsi
5. obratiště autobusové linky umístit mimo náměstí
6. zvětšit shromažďovací prostor před kostelem odkloněním Komenského ulice dále od kostela
7. sjednotit mlatové plochy a vytvořit proti kostelu mlatový “lesík” s pomníkem a dětským hřištěm
8. zaktivizovat mlatovou plochu lavičkami s integrovanými svítidly a květináči
9. osvěžit hlavní dynamickou křivku náměstí – terénní schody – osvětlovacími prvky
10. přenést intimitu interiéru do exteriéru veřejného prostoru
11. vytlačit parkování návštěvníků kostela mimo hlavní osu návsi
12. hledat míru intimity pobytu a teatrálnosti společenského setkávání

Veřejný prostor je polyfunkční, transferová doprava zbavená koryta svého toku se musí podřídit chodcům. Jenom vystupující mlatový lesík se vymaňuje z náměstí a stává se pódium i hledištěm zároveň.

Prostorové prvky:

Zeleň: hranice prostoru náměstí Staré vsi s přilehlým dětským hřištěm budou jasně definovány pomocí vysoké solitérové zeleně. Stávající jírovce navrhujeme (kromě jednoho uprostřed náměstí) ponechat a doplnit výsadbou nových pakaštanů, ale jinou odrůdou – Jírovcem pleťovým – výrazně červeno-růžový květ – odolným vůči klíněnce.

Vrby u dětského hřiště mají mimořádnou pocitovou hodnotu – určitě ponechat s výjimkou jedné v kolizi u navrhovaného obratiště autobusů (křižovatka Jižní – Komenského). Další – podrobnější stádium projektu prokáže nebo vyvrátí nutnost jejího výřubu. Smrky u kostela mají výraznou siluetu ale svojí přerostlou korunou konkurují věži kostela. Náhradou za ně navrhujeme divoké hrušky, které by lemovaly hřbitovní zeď vedle cestičky k trati. Keřové formace tavolníků a sakury navrhujeme z prostoru parčíku odstranit. V tomto prostoru bude vysoká zeď jírovců doplněná výsadbou sezónních květin do připravených květináčů integrovaných do konstrukce laviček. Letničky (pelargónie, petúnie, begonie, macešky) jsou velmi nenáročné – budou závislé o dodávek místních květinářství/zahradnictví. Stanou se nejvíc integračním prvkem na náměstí pro svou nenucenou a křehkou krásu.

Osvětlení: jde především o veřejné osvětlení. Svojí geometrií a stínohrou budou nedílnou součástí náměstí i během dne. Jejich význam však roste především s úbytkem slunečního svitu. Funkce a význam veřejného prostoru je odvislé od jeho dostupnosti a délky využití během dne i roku. Správně navržené osvětlení i zeď dokážou výrazně prodloužit pobytové parametry každého náměstí.

Veřejné osvětlení v našem návrhu je rozdělené na uliční – vyšší (4m), stožárové osvětlení a komornější nižší (3m), osvětlení integrované do konstrukce laviček umístěných v centrálním parčíku. Tato jsou ještě doplněna bodovým orientačním osvětlením zabudovaným do zdi (50cm) rámuječích parčík a boží muka. Hlavní úlohou osvětlení bude podržet návštěvníky i pasanty v tomto prostoru co nejdéle. Mají prostor zútlunít do formy městského interiéru.

Uliční osvětlení – ledkové – např. INDAL – Stela Square, 4m dřevěný stožár

Lavičkové komorní – ledkové – např. INDAL – Element, výložník Alu, dřevěný stožár

Zabudované do zdi – bodové – např. LIGMAN – Legend 4, kompak. zářivka, Alu schránka

Pomník: pomník padlým vojákům navrhujeme přeložit do severní části parčíku mezi lavičky a dětské hřiště. Na tomto místě nebude tak intenzivně vstupovat do dialogu s kostelem, ustoupí z prostoru „hledišť“ a zaujme mnohem prozaičtější roli uprostřed severní části parčíku na místě bývalého rybníčku. Pomník bude víc přístupnější než dnes uprostřed oploceného prostoru.

Mobiliář náměstí doplňuje městský mobiliář – lavičky, odpadkové koše, popelnicové depo

Lavičky jsou navrženy z ocelové pozinkované konstrukce s dřevěným obkladem z neupraveného modřínu. (vzor METALCO - Harris). Lavičky budou smysluplně (stín-slunce) rozmístěny po náměstí s tendencí vytvořit klastr v prostoru „hledišť“ – jižní část

parčíku. Lavičky mají zabudované do své konstrukce plechový květináč pro letničky i stožár obložený dřevem s ocelovým výložníkem pro ledkové svítidlo. Lavičky budou pevně ukotvené k základům. Svítidlo bude mít antivandalskou úpravu.

Odpadkový koš bez stříšky bude hranatý s ocelovým tělem a dřevěným obkladem (modřín) Nanuk z nabídky fa MMCITE (z jejíž nabídky už jsou po Černošicích realizované autobusové zastávky).

Stojan pro jízdní kola: bude integrovaný do nástupního terénního schodiště parčíku. Stojan bude dodávkou fa MMCITE – Lotlimit - zinková konstrukce pod práškovým vypalovacím lakem. Konstrukce je pevně spojena šrouby se základem. Pro usnadnění zaparkování budou ve schodišti vynechány drážky. Konstrukci bude možno použít zároveň jako zábradlí na vyrovnávacím schodišti.

Depo pro kontejnery: Poloha kontejnerů se nemění. Sestava kontejneru bude ukryta do betonového depa se stropem a zadní stěnou. Beton bude pohledový bílý (jako prefabrikáty schodišť). Na strop budou osazeny přisazené zářivkové trubice s krytem. Depo bude mít podlahu z betonových velkoplošných dlaždic.

Dětské hřiště nebude mít ohrádku. Stávající vybavení zůstane na svém místě.

Schodiště před kostelem bude zakončené betonovými bollardy, 1m vysoké, čtvercového půdorysu (15x15cm)

Opěrná zídka pod parkovištěm bytovek naproti kostelu bude mít nové zábradlí – balustrádu inspirovanou stávajícím torzem před kostelem. Balustráda (vysoká 1m) bude z betonových prefabrikovaných kuželek.

Dlažba: návrh nové dlažby sleduje sjednocení prostoru Staré návsi v celém jeho rozsahu, zároveň však naviguje při organizování jednotlivých funkčních skupin.

Bude to převážně betonová zámková dlažba složená ze dvou odstínů v kvalitě Best Archia s povrchovou úpravou standard na cesty pro dopravu – Standard, barva Colormix Vulkán, pro chodníky povrchová úprava Standard, barva přírodní. Chodníky jsou navýšené o 2 cm nad vozovkou, oddělené žulovou kostkou 20x20cm. Vozovka i chodníky jsou intarzované vloženým pásy s žulovými štěpy (60x180cm).

(Colormix již byl použitý v Černošicích ve veřejném prostoru a to v Karlštejské ulici před potravinami Billa).

Přechod z asfaltu do náměstí budou zvýrazňovat trojstupňové retardéry složené z betonových prefabrikátů. Úroveň náměstí bude tímto vyvýšena nad bezprostřední navazující ulice.

Parkoviště: stání návštěvníků kostela bylo přeloženo z centra před kostelem víc na jižní stranu náměstí. V místě parkovacích stání byly vytvořeny malé kaskády, které výškově oddělují jednotlivá stání a zároveň v čase poutí dovolují postavit stánky na rovnou plochu. Betonová dlažba je ukončená na hraně kaskády betonovým prefabrikátem.

Nová dlažba před kostelem nahradí poškozenou starou. Bude složena z velkoplošných betonový tvarovek. Tato dlažba bude pokračovat směrem ke hřbitovu, kde vytvoří malé náměstíčko před vstupem na hřbitov. Vyvýšená platforma náměstí bude oddělena od přírodní cestě k trati betonovými schody.

Cesta k železniční trati: bude přírodní mlátová překládaná betonovými prefabrikovanými schody ukončující vždy krátké rampy – vysvahované rovné úseky. Betonové bloky budou osazené na betonové základy zajištěné georošty. Mlátová cestička bude opřena do betonové palisády umožňující osazení krycí vegetací. Cestička by stále měla umožňovat zimní sáňkování.

Terénní změny – schodiště: terénní nerovnosti jsou vyrovnány pomocí schodišťových prefabrikovaných betonových dílců ukládaných do forem podélných terénních schodišť. Tyto zajišťují zejména příčný pohyb náměstím (po spádnicí). Linearita těchto schodišť umožňuje dobrou příčnou přístupnost všech míst na náměstí, zejména parčíku s kostelem. Schodiště jsou zabezpečena ocelovým zábradlím, které zároveň mají funkci stojanů pro jízdní kola.

Parčík: centrem nového spojeného náměstí Staré Návsi je parčík, který vznikl spojením stávající oplocené zahrádky s přilehlým dětským hřištěm. Parčík má představovat platformu pro nechtěné interakce procházejících lidí, ale také sloužit jako pobytová plocha pro návštěvníky kostela. V čase tradičních poutí se parčík stává přirozeným hledištěm programu probíhajícím na podiu vedle kostela. Jeho celá plocha je vyplněna přírodním dobře oddrenovaným mlatem. Terasa parčíku je od okolních ploch oddělena pohodlnými schody. Prostor je zaplněný funkčními prvky – solitéry zeleně, lavičkami, pomníkem a dětským hřištěm.

Doprava: doprava se v tomto veřejném prostoru dostává podružnou roli. Na sjednocené dlažbě a při upravené rychlosti 30km/hod doprava musí intenzivněji vnímat výsostní uživatele tohoto prostoru. Geometrii 2cm žulových obrubníků byla doprava „spoutaná“ do minimálních koridorů. Některé vstupy do privátních dvorů jsou řešeny přes chodníky. Stávající parkoviště návštěvníků kostela bylo deponováno mimo hlavní dění. Požadované obratiště autobusové linky bylo posunuto co nejbližší ke škole a mimo centrální prostor. Křižovatka Komenského s Jižní ulicí dopravně bude řešená navigací pomocí trajektorií zakomponovaných do dlažby. Z předběžného zaměření, které jsme měli k dispozici, obratiště brání mohutná vrba, která by musela být pokácena.

EKONOMICKÁ ROZVAHA:

Plocha řešeného území 8 540 m² a záměr jeho rekonstrukce Staré návsi za přibližně 4 mil Kč jsou bohužel, jak se zdá dle níže uvedeného rozpočtu, v nepoměru.

Uváděné ceny jsme se snažili maximálně podrobně rozepsat pro co nejlepší nákladovou představu klienta a případné preference či rozfázovanost realizace. Detailnější nákladavost bude zřejmá v dalším projektovém stupni, kterému bude předcházet i detailnější zadání.

Demontáž – demolice = 200 000,-

Přeložka dětského hřiště = 10 000,-

Přeložka pomníku vč. nového základu = 30 000,-

Povrchy:

Vozovka v asfaltu včetně souvrství – 623 m x 1 000 – 623 000,-

Chodník v bet. dlažbě Best Archia přírodní standard vč. souvrství – 2 160 m² x 1 200 = 260 000,-

Vozovka v bet. dlažbě Best Archia Colorfix Standard vč. souvrství – 1 540 m² x 1 400 = 2 150 000,-

Vozovka – žulové štěpy (17x pruh 60x240cm) vč. souvrství - 25 x 2 500 = 62 000.-

Mlat vč. souvrství (parčík, cestička k trati) – 1180 m² x 1 000 = 1 180 000

Chodník z velkorozměrové bet. dlažby před a vedle kostela vč. souvrství Prefa Brno – 300 m² x 1000 = 300 000, -

Obrubník ze žulových kostek 15 x 15 cm – 420 m x 500 = 210 000,-

Schodiště – betonové prefa bloky (Beton Brož blok 120x14x40 cm) – před kostelem = 120 000,- a kolem parčíku = 280 000,-

Za kostelem u hřbitova = 64 000,-

Retardéry u vstupu do Staré Návsi 4 x 10 000 = 40 000,-

Parkoviště –kaskády (beton obrubníky) 45 m = 45 000,-

Ozdobné mříže(pozink) v dlažbě kolem stromů 8 x 7 000 = 56 000,-

Prostorové prvky:

Bollardy na schodišti u kostela (Beton Brož) =10 x 1 000 = 10 000,-

Betonová balustráda na opěrné zídce u parkoviště – 30 m x 6 000 = 180 000,-

Betonové kontejnerové depo (pohledový beton)– 40 m² x 1 000 = 40 000,-

Lavičky – jednoduché s květináčem bez svítidla (300 x 50 cm Jasan) 7 x 20 000=140 000,-

Lavička klastř s květináči bez svítidel (Jasan 20 m²) = 160 000,-

Vše vč. dopravy a montáže a kotevního základu

Zábradlí – ocelové rámové (pozink,nátěr)– 3x kostel, 3x parčík, cestička k trati = 40 000,-

Osvětlení:

Stožárové – uliční – ledkové INDAL Stela Square(4m)16 x 18 000 = 108 000,-

Lavičkové – ledkové – INDAL Element (2.5m) 5 x 36 000 = 180 000,-

Vestavěné v opěrnou zeď vedle boží muky – LIGMAN Legend4 9 x 3 000 = 27 000,-

Zabudované do dlažby – 1x boží muka, 2x kostel – reflektor ERCO 3 x 15 000 = 45 000,-

Elektromontážní práce+kabeláž = 60 000,-

Mobiliář:

m.cité odpadové koše – Nanuk (dřev. obklad) 5 x 6 000 = 30 000,-

m.cité stojan na kola – Lot Limit (ocel, pozink, nátěr) 9 x 2 000 = 18 000,-

m.cité zastávka bus = 45 000,-

montáž+doprava =15 000,-

Zeleň:

Zeleň včetně substrátu pod výsadbu, ochranných zahrádek kolem mladých stromů a výrubu vrby = 140 000,-

Všechny ceny uvedeny bez DPH.

V Černošicích, dne 23. února 2012

Za autorský tým

.....
Ing. arch. Peter Sticzay-Gromski